

ПРОДУКТИВНЕ ДОЛГОЛІТТЯ КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ В ТОВ «УКРАЇНСЬКА МОЛОЧНА КОМПАНІЯ»

І. В. Гончаренко, доктор сільськогосподарських наук, професор
Ю. В. Криницька

Національний університет біоресурсів і природокористування
України
вул. Героїв оборони, 15, м. Київ, 03041, Україна
e-mail: igorgoncharenko2711@gmail.com

А. С. Іваноглу

ТОВ «Українська молочна компанія»

Селекція молочних корів на продуктивне довголіття вважається найважливішим питанням сучасного тваринництва, а оцінка тварин за цим показником в край необхідною. Тому тривале використання корів-рекордисток, отримання і збереження від них приплоду є актуальним завданням племінних стад в передачі цінної спадкової генетичної інформації від покоління до покоління.

Метою даної роботи було в племінному господарстві на підставі наявної бази даних СУМС «Інтесел Орсек» виявити вибулих племінних корів з високою довічною молочною продуктивністю.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження проведені на поголів'я корів чистопорідної голштинської породи в ТОВ «Українська молочна компанія» Згурівського району, Київської області. Підприємство створено в 2006 році, вузькоспеціалізоване, випускає молоко високої якості відповідно до вимог Світової організації торгівлі (СОТ) для подальшої переробки. Спільно з українськими брендами «Галичина», «Комо», «Клуб сиру», «Данон», «Террафуд» і «Рошен» керівництво компанії займається виробництвом різноманітної молочної продукції.

У 2019 підприємство було визнано кращим за основними показниками фінансово-господарської діяльності серед молочних підприємств України і отримало статус «Лідер галузі - 2019». Зараз ТОВ «Українська молочна компанія» входить в ТОП-5 виробників молока в Україні.

У господарстві утримується близько 9 тис. загального поголів'я великої рогатої худоби, з них 4,1 тис. фуражні корови. Середній надій на фуражну корову в 2017-2020 рр. склав 9855, 10074, 10200, 10321 кг молока - відповідно, з відносно стабільним вмістом жиру 3,8% і білка - 3,2%, кількістю соматичних клітин - менше 200 тис. / см³. На середньорічну корову використовують 74,2-77,8 ц корм. од. У господарстві впроваджено 3-кратне доїння, є два доїльні зали з обладнанням "Паралель 2x36" фірми DeLaval.

На фермах ТОВ "УМК" працюють виключно з племінними коровами голштинської породи. Стадо корів формувалося шляхом закупівлі племінних нетелей на молочних фермах Німеччини, Нідерландів, Данії, Угорщини та Чехії.

Для ведення селекційно-племінної роботи в господарстві використовують комп'ютерну програму Система управління молочним скотарством (СУМС) «Інтесел Орсек». Сформована база даних на 01.01.2021 р налічувала 14445 вибулих корів, з яких були відібрані тварини з довічною молочною продуктивністю 50 тис. кг молока і вище. Всього в обробку увійшло 653 голови.

Відібрані високопродуктивні корови були розподілені за рівнем довічного надою: 50 тис.- 60 тис., 60 тис.-70 тис., 70 тис.- 80 тис., 80 тис. і більше кг молока. У кожній градації у корів-рекордисток розраховані довічний надій (кг), середній вміст жиру (%) і білка (%) за всі лактації, тривалість їх життя (період між датою вибуття із стада і датою народження).

Статистичну обробку даних проводили за допомогою комп'ютерної програми Excel для Windows'10.

Результати досліджень. Ретроспективний аналіз бази даних ТОВ «Українська молочна компанія» племінного стада голштинських корів німецької селекції (N = 14445) засвідчив, що корів з довічною молочною продуктивністю 50 тис. кг і більше налічується 653 голови або 4,5%. Виділені корови мали в середньому тривалість життя 3000-4100 днів, від яких за 5,5-8,0 лактацій було надоєно 54387-85905 кг молока або 9341-9943 кг молока за одну лактацію. Середні показники якості молока за все лактації при цьому майже не змінювалися - вміст жиру 3,83% і білка 3,24%.

Абсолютною рекордистки стада по довічному удою стала корова Олена DE 350514948, від якої за 9 лактацій надоєно 99487 кг молока. Взагалі ж кількість тварин, які перевищили довічний надій у 80 тис. кг молока склало 17 голів, а 90 тис. кг молока - 5 голів. Саме ці тварини є найціннішим племінним матеріалом для подальшої селекції на продуктивне довголіття.

Довічна продуктивність і довголіття корів - спадково стійкі ознаки, що дозволяють при розведенні за лініями або родинами

здійснювати селекцію на підвищення тривалості господарського використання великої рогатої худоби. В літературі США і Канади вплив спадковості на тривалість життя оцінюють на рівні 8%. Тому через 3-4 покоління можливо значно поліпшити (24-32% сумарного ефекту) тривалість продуктивного довголіття корів. Результати досліджень свідчать, що бугаї-плідники мають істотний вплив на тривалість господарського використання і довічну продуктивність своїх дочок.

Тому наступним етапом в оцінці ознаки продуктивного довголіття є підбір до маточного поголів'я препотентних бугаїв, у яких дочки мають підвищений довічний надій. Крім цього, актуальним в цьому питанні може бути використання племінних бугаїв, отриманих від матерів з тривалим господарським використанням і високою молочною продуктивністю.

Таким чином, збільшення терміну господарського використання корів є важливою проблемою сучасного молочного скотарства. Тривала експлуатація тварин дозволяє краще провести селекційно-племінну роботу зі стадом, підвищити ефективність ведення галузі скотарства.